

Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid

ADVIES BETREFFENDE
HET VOORONTWERP VAN DECREET TOT OPRICHTING VAN
DE VLAAMSE RAAD VOOR WETENSCHAPSBELEID
EN
HET VOORONTWERP VAN MEMORIE VAN TOELICHTING

ADVIES BETREFFENDE HET VOORONTWERP VAN DECREET TOT OPRICHTING
VAN DE VLAAMSE RAAD VOOR WETENSCHAPSBELEID EN HET VOORONTWERP
VAN MEMORIE VAN TOELICHTING

INLEIDING

De huidige Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid werd opgericht bij Besluit van de Vlaamse Executieve van 17 juli 1985. Zijn opdracht is, zowel op eigen initiatief als op verzoek van de Vlaamse Executieve advies uit te brengen en aanbevelingen te doen aan de Vlaamse Executieve betreffende alle aspecten van het wetenschapsbeleid.

Meer in het bijzonder is zijn opdracht omschreven als het formuleren van adviezen en aanbevelingen over:

- de globale krachtlijnen en prioriteiten van het te voeren Vlaamse Wetenschapsbeleid;
- de inhoud en de middelen van het wetenschapsbeleid;
- de vorm, de samenstelling, de bevoegdheden en de coördinatie van de structuren inzake het Vlaamse Wetenschapsbeleid;
- het concipiëren en uitwerken van concrete aanbevelingen rond enerzijds de vorming van de wetenschappelijke onderzoekers en anderzijds het starten, structureren en begeleiden van onderzoeks- en impuls-programma's die aansluiten bij de gestelde beleidsopties;
- het verlenen van advies i.v.m. "wetenschapspolitieke" problemen op het nationale en internationale niveau.

Met de heroprichting van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid bij decreet, waarvan voorliggend voorontwerp, beoogt de Vlaamse Executieve aan de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid een grotere autonomie te verlenen opdat hij in optimale omstandigheden zou kunnen functioneren, in het bijzonder betreffende de rol die de Vlaamse Executieve de Raad wenst toe te bedelen bij het opstellen van een strategisch plan, luik wetenschapsbeleid, in het plan "Vlaanderen 2002".

ADVIES

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid brengt een gunstig advies uit over de hoofdlijnen van het voorontwerp van decreet, meer bepaald over de volgende elementen:

1. het bij decreet bevestigen van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid
2. de doelstelling om aan de Raad een grotere autonomie te verlenen, en het instellen van een permanent secretariaat voor de Raad.
3. het specificeren en beklemtonen van de bevoegdheden van de Raad, in het bijzonder inzake de globale beleidslijnen en prioriteiten van het wetenschapsbeleid

De Raad wenst evenwel uitdrukkelijk zijn autonomie, representativiteit, ruime bevoegdheid, i.h.b. initiatiefrecht, en evaluerende rol, inclusief met betrekking tot de samenhang van het wetenschapsbeleid met andere beleidsdomeinen (economisch, sociaal, milieu, welzijn en gezondheid, onderwijs, cultureel, ...) versterkt te zien.

Meer in het bijzonder wenst de Raad de hierna volgende opmerkingen te maken:

Betreft	Motivering	Verwijzing	Tekstuele bemerkingen
<p>A. Hoofdstuk 2: Oprichting van de VRWB</p>	<p>De Raad is van oordeel dat er bij de decretale oprichting van de VRWB, moet op toegezien worden dat de Raad concreet vorm kan geven aan de autonomie die hem toegekend wordt. Dit houdt ondermeer in dat de Raad ook juridisch moet in staat gesteld worden om studieopdrachten uit te besteden, contractueel personeel aan te werven, e.d. De Raad suggereert dat dit kan verwezenlijkt worden door het verlenen van een vorm van autonomie in beheer of rechtspersoonlijkheid.</p>	<p>Art. 2.</p>	
<p>B. Hoofdstuk 3: Bevoegdheid van Raad</p>		<p>Art. 3</p>	
<p>B. 1. Globale bevoegdheid De Raad krijgt de ruime bevoegdheid tot adviesverstrekking in verband met alle aangelegenheden die betrekking hebben op het wetenschapsbeleid, dit als op verzoek van de Vlaamse Executieve.</p>	<p>De Raad acht het aangewezen om ten aanzien van de bevoegdheid en opdracht van de Raad een onderscheid (ook terminologisch) te maken in adviezen, verstrekt op vraag van de Vlaamse Executieve, en aanbevelingen, op eigen initiatief gericht aan de Vlaamse Executieve. De Raad is van oordeel dat de VRWB in de mogelijkheid moet gesteld worden analyses, studies en evaluaties te maken ter onderbouwing van zijn adviezen en aanbevelingen.</p>	<p>Art.3 § 1.</p>	<p>Aanpassing van Art.3.§1: "De Raad heeft de algemene bevoegdheid tot aanbeveling en studie op eigen initiatief en tot advies op vraag van de Vlaamse Executieve, in verband met alle aangelegenheden die betrekking hebben op het wetenschapsbeleid."</p>
	<p>De Raad acht het aangewezen om "wetenschapsbeleid" ruim te interpreteren, dus met inbegrip van het technologiebeleid</p>	<p>Memorie van Toelichting</p>	<p>De Raad stelt voor om in de Memorie van Toelichting te specificeren dat dit decreet betrekking heeft op het wetenschapsbeleid, inclusief het technologiebeleid.</p>

<p>B. 2. Concrete acties Niettegenstaande de ruim gedefinieerde bevoegdheid van de Raad in het voorontwerp van decreet, wordt deze in de memorie van toelichting eerder beperkt geïnterpreteerd.</p>	<p>De Raad is van oordeel dat de Vlaamse Executieve het advies van de VRWB dient in te winnen betreffende alle aangelegenheden die betrekking hebben op het wetenschapsbeleid, en acties terzake die de Executieve of haar leden zinnens zijn te ondernemen. Dit houdt zowel de advisering in over het globale wetenschapsbeleid, als over de concrete uitwerking in specifieke acties of via instrumenten, zonder daarom te willen tussenkomen in de operationele werking. De Vlaamse Executieve beschikt immers over geëigende organen die kunnen instaan voor de operationele uitvoering.</p>	<p>Memorie van Toelichting</p>	
<p>B.3. In Art. 3 § 2 en § 3 wordt de taakomschrijving van de VRWB gespecificeerd.</p>	<p>De Raad wenst zijn ruime bevoegdheid meer in het bijzonder te specificeren door zijn taakomschrijving te verduidelijken en aan te vullen (cfr. tekstuele uitwerking hiernaast; onder te brengen in één paragraaf).</p>	<p>Art.3 § 2 en § 3</p>	<p>Aangepast Art. 3 § 2: "Meer in het bijzonder heeft de Raad als opdracht advies te verstrekken en aanbevelingen te formuleren over: - de globale beleidslijnen en prioriteiten van het wetenschapsbeleid; - de vorming van het onderzoekspersoneel; - de grote trends in het wetenschapsbeleid en acties op nationaal en internationaal vlak; - het toetsen van de doelmatigheid van de organisatie en structuren en de werking van het wetenschapsbeleid; - alle belangrijke acties en initiatieven met betrekking tot wetenschapsbeleid; - het toetsen van het wetenschapsbeleid aan de ontwikkelingen op sociaal, economisch, technologisch, cultureel, ..., vlak, en het formuleren van behoeften die daaruit voortvloeien."</p>
	<p>Wanneer de bevoegdheid inzake wetenschapsbeleid niet expliciet toegewezen is, wordt het advies aan de Voorzitter van de Vlaamse Executieve gericht.</p>	<p>Art.3 § 4</p>	<p>nummering aanpassen: § 4 wordt § 3 hierna toevoegen: "of bij ontstentenis hiervan, de Voorzitter van de Vlaamse Executieve."</p>

<p>B. 4. Modaliteiten De modaliteiten voor adviesverstrekking zijn opgenomen in Art. 3 § 5.</p>	<p>De Raad beveelt aan de relatie tussen de VRWB en de Vlaamse Executieve duidelijk te stellen, door in het decreet op te nemen rond welke materies verplicht en voorafgaandelijk advies dient ingewonnen te worden.</p> <p>De Raad precificeert dat de verplichte vraag om advies ook betrekking heeft op de voorontwerpen van programmadecreten en decreten ter begeleiding van de uitvoering van begrotingsdecreten, in zover deze bepalingen bevatten die aangelegenheden regelen zoals vermeld in Art. 3 § 4.</p>	<p>Art. 3 § 5</p>	<p>Nieuw Art. 3 § 4: "De Vlaamse Executieve vraagt voorafgaand en verplicht het advies van de Raad over:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alle voorontwerpen van decreet en besluiten inzake wetenschapsbeleid die aangelegenheden regelen die ressorteren onder de bevoegdheden van de Gemeenschappen en Gewesten, met uitzondering van het begrotingsdecreet; - alle voorontwerpen van decreet of besluiten houdende de oprichting, afschaffing of verandering van bevoegdheden van instellingen die instaan voor materies inzake wetenschapsbeleid en die ressorteren onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest; - alle belangrijke acties en initiatieven inzake wetenschapsbeleid, met inbegrip van acties op nationaal en internationaal vlak."
	<p>Art. 3 § 5 dient te bepalen wie een adviesvraag tot de VRWB kan richten. Voorgestelde dient niet strijdig te zijn met geldende protocols dienaangaande tussen de leden van de Vlaamse Executieve.</p>	<p>Art. 3 § 5</p>	<p>Ter vervanging van oud Art. 3 § 5: nieuw Art. 3 § 5: "Het advies van de Raad kan gevraagd worden door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het lid van de Vlaamse Executieve bevoegd voor het wetenschapsbeleid, of bij ontstentenis hiervan de Voorzitter; - elk lid van de Vlaamse Executieve voor wat betreft zijn bevoegdheden en de uitwerking ervan inzake wetenschapsbeleid; - de Vlaamse Raad."

<p><u>B.5. Timing</u></p>		<p>Art.3 § 5</p>	<p>Behoud van de 2de, 3de en 4de zin van het oud Art 3 § 5 : "De adviezen ... is verstrekt", maar onderbrengen in een aparte (tweede) alinea van het nieuw Art. 3 § 5.</p>
<p><u>B. 6. De relatie van de Raad ten aanzien van analoge nationale of internationale instellingen of organismen.</u></p>	<p>Naaft de rol van "gesprekspartner" dient de Raad tevens te kunnen optreden als Vlaamse vertegenwoordiger, bijvoorbeeld bij het tot stand komen van gezamenlijke adviezen of aanbevelingen. Wellicht verdient het aanbeveling om de term 'gelijkaardige' te gebruiken in plaats van 'analoge'.</p>	<p>Art. 3 § 6</p>	<p>Aangepast § 6: "De Raad treedt op als Vlaamse gesprekspartner voor en kan als vertegenwoordiger van Vlaanderen worden betrokken bij gelijkaardige nationale en internationale instellingen of organismen."</p>
<p>C. Hoofdstuk IV : Informatiedoorstroming en verslaggeving</p>			
	<p>De Raad dient, om zijn opdracht autonoom en naar behoren te kunnen vervullen, te beschikken over het algemeen recht op informatie. De formulering in Art. 4 § 1 van het voorontwerp biedt weinig garanties (wie bepaalt wat noodzakelijke informatie is). Een automatische informatiestroom moet mogelijk blijven. Uit de praktijk blijkt dat er geen oeverloze stromen van informatie ontstaan zijn. De Raad is van oordeel dat de Executieve er zich toe dient te verbinden alle benodigde informatie betreffende alle aspecten van het wetenschapsbeleid, inclusief zijn relatie tot andere maatschappelijke factoren, op punt te stellen en te verstreken, en de toegankelijkheid van deze informatie te garanderen.</p>	<p>Art. 4 § 1</p>	<p>Aanpassing van Art. 4 § 1: "De Raad beschikt, om haar opdracht naar behoren te vervullen, over het algemeen recht op informatie zowel ten aanzien van de Vlaamse Executieve als ten aanzien van de administratie. De Vlaamse Executieve verbindt er zich toe de informatie die de Raad nodig acht te verstrekken."</p>

<p>D. Hoofdstuk V Samenstelling van de Raad</p>			
<p><u>D. 1. De eigenlijke samenstelling</u> Artikel 6 van het voorontwerp van decreet regelt het aantal leden van de Raad en de modaliteiten van voordracht van de leden. De Raad bestaat uit een Voorzitter en zestien leden: zes leden op voordracht van de VLIR, zes leden voorgedragen door de werkgevers- en werknemersorganisaties die vertegenwoordigd zijn in de SERV, vier leden en de Voorzitter worden voorgedragen door het lid van de Vlaamse Executieve bevoegd voor Wetenschapsbeleid.</p>	<p>De Raad stemt in met deze in het voorontwerp van decreet opgenomen regeling.</p>		
<p><u>D. 2. Bepalingen omtrent de leden</u> Het voorontwerp van decreet bepaalt dat de leden van de Raad en de Voorzitter benoemd worden omwille van hun deskundigheid in en betrokkenheid bij het wetenschapsbeleid in Vlaanderen. (Art. 6 § 1, eerste zin).</p>	<p>De Raad is zich bewust van de bekommernis die er leeft over de representativiteit van de Raad op het vlak van het Wetenschapsbeleid. De wijze van voordracht van de leden dient echter hiervoor borg te staan: de leden voorgedragen door de VLIR vertegenwoordigen de wetenschappelijke middens, terwijl de leden voorgedragen door de SERV representatief zijn voor de diverse geledingen van het economisch milieu en het maatschappelijk draagvlak. Via de vier leden voorgedragen door de Minister bevoegd voor Wetenschapsbeleid is er de mogelijkheid om de Raad eventueel aan te vullen met complementaire deskundigheid. De Raad meent dat het aangewezen is om in de Memorie van Toelichting de motivering te geven voor de gekozen wijze van voordracht en samenstelling van de Raad.</p>		

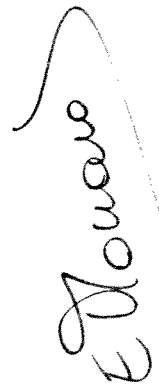
<p>Het voorontwerp van decreet, zowel als het voorontwerp van de memorie van toelichting leggen daarnaast nog beperkende voorwaarden op ten aanzien van de voor te dragen leden door de VLIR, respectievelijk de SERV.</p>	<p>De Raad is van oordeel dat het tot de bevoegdheid en verantwoordelijkheid van de voordragende instantie behoort om erop toe te zien dat de voorgedragen leden competent zijn inzake wetenschapsbeleid en gezagdragend zijn (m.a.w. voldoen aan Art. 6 § 1, eerste zin). De drie voordragende instanties dienen daarbij op hetzelfde niveau te worden beschouwd.</p>	<p>Art. 6 § 1 Art. 6 § 2 Art. 6 § 4</p>	<p>Bedoelde bijkomende bepalingen dienen geschrapt te worden: Art. 6 § 1: 2de en 3de zin schrappen Aangepast Art. 6 § 2: "Zes leden worden voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad" in Art. 6 § 4 "de" en "overige" schrappen (wordt: "De Voorzitter en vier leden worden...") en op het einde toevoegen "...of bij ontstentenis hiervan, de Voorzitter" Bepalingen ten aanzien van de leden voorgedragen door de SERV schrappen.</p>
<p><u>D. 3. De ambtshalve leden</u> Art 6 § 6 bepaalt dat vijf ambtshalve leden met raadgevende stem aan de Raad deelnemen.</p>	<p>De Raad is akkoord dat vertegenwoordigers van administratieve diensten en operationele instellingen, betrokken bij het wetenschapsbeleid, met raadgevende stem kunnen deelnemen aan de werkzaamheden van de Raad. Dit bevordert de samenwerking tussen de Raad enerzijds en deze administraties en uitvoerende organen anderzijds, zoals o.m. de wederzijdse informatieuitwisseling, verduidelijking van gegeven adviezen en de opvolging van de concrete uitwerking en realisatie van het wetenschapsbeleid. De Raad beveelt echter aan in het decreet enkel aan te geven dat leden met raadgevende stem kunnen deelnemen aan de werkzaamheden van de Raad en dit te vermelden bij de werking van de Raad (zie hoofdstuk VI, E.2). In zijn huishoudelijk reglement, dat aan de Vlaamse Executieve ter goedkeuring wordt voorgelegd, duidt de Raad aan uit welke diensten en instellingen vertegenwoordigers met raadgevende stem en op regelmatige basis aan de activiteiten deelnemen (zie E.3.). Het is evident dat wat betreft de administraties de Vlaamse Executieve en wat betreft de instellingen de Raden van Bestuur de vertegenwoordigers aanduiden.</p>	<p>Memorie van toelichting p.7. Art. 6 § 6</p>	<p>Bepalingen ten aanzien van de leden voorgedragen door de SERV schrappen. Art. 6 § 6 schrappen.</p>

<p><u>D. 4. De duur van het mandaat</u> Art. 6 § 7 bepaalt dat de duur van het mandaat van de Voorzitter en de leden vier jaar bedraagt en éénmaal hernieuwbaar is.</p>	<p>De Raad meent dat de beperking inzake de hernieuwbaarheid van het mandaat (éénmaal) dient opgeheven te worden. Dergelijke beperking kan moeilijk houdbaar blijken te zijn, wanneer de voordragende instanties gezagdragende en beleidsverantwoordelijke leden wensen voor te dragen. De voordragende instanties zijn ervoor verantwoordelijk dat er bij elke nieuwe samenstelling van de Raad, regelmatig nieuwe leden worden voorgedragen.</p>	<p>Art. 6 § 7</p>	<p>Wordt Art. 6 § 6; en aanpassen : " ... vier jaar en is hernieuwbaar" (= "éénmaal" schrappen).</p>
<p>E. Hoofdstuk VI De Werking van de Raad</p>			
<p><u>E. 1. Bureau</u> Art. 7 § 1 bepaalt dat de Raad een bureau samenstelt.</p>	<p>De Raad is van mening dat het tot de autonomie van de Raad zelf behoort al dan niet een bureau samen te stellen, en de samenstelling hiervan te bepalen via zijn huishoudelijk reglement.</p>	<p>Art. 7 § 1</p>	<p>Huidig Art. 7 § 1 schrappen (vervangen door: zie hieronder).</p>
<p><u>E. 2. Leden met raadgevende stem</u></p>	<p>Gelet op de motivatie bij het schrappen van art. 6 § 6 (punt D. 3.), dient hier een paragraaf te worden ingevoegd die het principe invoert van deelname aan de activiteiten van de Raad door leden met raadgevende stem.</p>		<p>Nieuw Art. 7 § 1 "Aan de werkzaamheden van de Raad kunnen leden met raadgevende stem deelnemen."</p>
<p><u>E. 3. Huishoudelijk reglement</u></p>	<p>Zie motivering bij E.1.</p>	<p>Art.8 punt 2</p>	<p>aanpassing: " ... samenstelling van het eventuele bureau...".</p>
	<p>Zie motivering bij D.3. en E.2.</p>	<p>Art.8</p>	<p>Aan Art. 8 een nieuw punt 6 toevoegen: "6. De aanduiding van de administratieve diensten en operationele instellingen betrokken bij het wetenschapsbeleid, waarvan een vertegenwoordiger aan de werkzaamheden van de Raad deelneemt met raadgevende stem."</p>
		<p>Art. 8 punt 6.</p>	<p>Art. 8 oud punt 6 wordt nieuw punt 7.</p>

<p><u>E. 4. Het permanent secretariaat</u></p>	<p>De Raad benadrukt de inhoudelijke autonomie van het permanent VRWB-secretariaat, waarvoor de Vlaamse Executieve zowel statutair als contractueel personeel ter beschikking stelt.</p> <p>Statutaire ambtenaren, voor wie het principe van vastheid van betrekking geldt, kunnen de onafhankelijke werking van het secretariaat bevorderen.</p> <p>De Raad drukt de wens uit dat bij de aanwerving van het gespecialiseerd wetenschappelijk personeel zoals bepaald in het decreet op het bestuurlijk beleid, een vertegenwoordiging van de Raad opgenomen is in de commissie van wetenschappelijke en administratieve personaliteiten, voorzover het de selectie van personeel voor het VRWB-secretariaat betreft.</p> <p>Zoals reeds aangegeven in de memorie van toelichting bij artikel 12, onderschrijft de Raad uitdrukkelijk dat hij zelf contractuelen wenst te kunnen aanwerven, ter versterking van het secretariaatspersoneel, in functie van de VRWB-werkzaamheden.</p>	<p>Art. 9</p>	
<p><u>E.5. De jaarlijkse dotatie</u></p>	<p>De Raad wijst in dit verband op de aanzienlijke bevoegdheden en opdrachten die aan de Raad toegewezen worden, waarvoor een deskundige en degelijke ondersteuning vanwege het secretariaat onontbeerlijk is.</p> <p>De jaarlijkse dotatie moet bijgevolg voldoende omvangrijk zijn, en kunnen aangepast worden aan de behoeften voor een goede werking van de Raad.</p>	<p>Art. 12</p>	

<p>F. Voorontwerp van memorie van toelichting</p>			
<p><u>F.1. Algemeen</u></p>	<p>Algemeen stelt de Raad dat het voorontwerp van de memorie van toelichting dient aangepast te worden in overeenstemming met de bovenstaande bemerkingen van de Raad, en consistent met de wijzigingen opgenomen in het decreet.</p>		
<p>Meer in het bijzonder wenst de Raad de hierna volgende opmerkingen te maken:</p>			
<p><u>F.2. Werking en status van de Raad in het verleden</u> De formulering in het voorontwerp (p. 1, tweede helft van de 2de alinea) wekt de indruk als zou de Raad sedert zijn oprichting aan status verloren hebben en verworpen zijn tot een overlegorgaan, dit als gevolg van de advisering over concrete acties en dossiers.</p>	<p>De Raad wenst hiertegen te reageren. Sedert zijn oprichting, en in het bijzonder sedert aan de Raad een eigen Secretaris werd toegewezen, heeft de VRWB zijn werkzaamheden gestadig uitgebreid, zowel inhoudelijk-kwalitatief als kwantitatief, waardoor de status van de Raad alleen maar toegenomen is. In talrijke adviezen over concrete/operationele acties wordt uitgegaan van algemene globale visies inzake het te voeren Vlaamse Wetenschapsbeleid. Deze visies zijn impliciet in de adviezen aanwezig.</p>		
<p><u>F.3. Globale beleidslijnen en prioriteiten</u> Het decreet bepaalt dat de Raad hieromtrent advies verstrekt en voorstellen formuleert. In de memorie van toelichting (p.1) wordt gesteld dat de VRWB "... de motor zal moeten zijn in ... het luik wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen 2002".</p>	<p>De Raad is van oordeel dat het initiëren van een strategie inzake wetenschapsbeleid de verantwoordelijkheid van de Vlaamse Executieve is, die dit in ontwerp uitwerkt en voor advies voorlegt aan de VRWB. Het uitwerken van het strategisch plan dient te gebeuren in een interactief proces waarbij de Executieve, bijgestaan door haar administratie en operationele organen die instaan voor de uitvoering, en de VRWB betrokken zijn, waarbij de VRWB evaluerend en oriënterend optreedt.</p>		

<p><u>F.4.</u></p>		<p>Mem. van toel. p.2, 4de alinea</p>	<p>Onderlijnde toevoegen: "... werd opgesteld in samenwerking met...(APWB)... en in consultatie met de Voorzitter en de Secretaris van de huidige VRWB".</p>
<p><u>F.5.</u></p>		<p>Mem. van toel. p.10, 1ste alinea</p>	<p>In de commentaar bij Artikel 9, kan de tekst van de eerste alinea vanaf de derde zin verduidelijkt worden door te vermelden: "Voor het wetenschappelijk personeel wordt verwezen naar het decreet betreffende het bestuurlijk beleid van 12 december 1990, meer bepaald de artikelen 88,89 en 90 die de voorwaarden bepalen voor het aanwerven van statutair of contractueel gespecialiseerd personeel van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. In het bijzonder artikel 90 legt de voorwaarden vast voor het aanwerven van het wetenschappelijk personeel, waaronder navorsers en attachés."</p>

Dr. ir. Elisabeth MONARD
Secretaris VRWB

Prof. dr. ir. Jef ROOS
Voorzitter VRWB